

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnapi kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 10 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fill.

A zágrábi komédia.

— Fiume és a horvátok. —

Nagyon örülünk, hogy a zágrábi községtanács minapi izetlen csinyjét, melylyel rezolúcióban mondotta ki, hogy Fiume horvát város — és tartotta fenn Horvátország „jogát” a magyar kikötővárosra — az egész komoly sajtó ugyanazon szemüvegen át nézte és bírálta meg, a melyen át rögtön az éretlen rezolúció születésekor elbánt vele a *Fiumei Hirlap*. Tudvalevően elkésett csinynek, politikai handabandának mondottuk mindjárt Zágráb képviselőtestületének határozatát, hozzáfűzve, hogy az egész politikai komédia a szétzülött nemzeti párt s a Bécsből kitarított egyéb frankisták, starcsevicsiánerek gáncsvetése akart lenni a magyarbarát rezolucionisták útjában, ezek áldásos munkaprogramjának nehezítésére, népszerűségük megingatására Horvátországban. Most, mikor a mondhatni egészen befagyott rezolúcióellenes puccs fölött minden sajtóorganum és politikai tényező már megnyilatkozott, valamennyinek a miénk elösszhangzó véleményét megállapítjuk, különösen kiemelve, hogy ugyanegy nézetben volt velünk e kérdés megítélésében Horvátország három legelőkelőbb lapja is: a fiumei Novi List s a zágrábi Hrvatska és Agramer Tagblatt.

Mindennek bizonyosságául most még csak a B. H. alábbi értesülését idézve. „Fiume és a horvátok” kérdését elintéztnek, fölötté a vitát befejeztnek tekintjük. A mondott lap ide vonatkozó zágrábi tudósítása így hangzik:

Papircsata, szóvihar, szélmalomharc: ezekkel a jelzőkkel intették le a magyar lapok Zágráb törvényhatóságának mohó fölbuzdulását, melyben Fiumét sürgősen horvát városnak mondta ki. Senki sem vette, nem is vehette komolyan e legujabb horvát csinyt, melyet oly találon hasonlított valaki a serdülő gyermek szabadságához. Elvégre Horvátországban is tudja minden jól tájékozott ember, hogy Fiume jogilag s tényleg is magyar város és magyar volta nemcsak papíron, hanem intézményesen is biztosítva van.

Érdemes mégis foglalkozni a fiumei ügygel, főleg mozzanatai miatt, a melyek élénk világot vetnek a horvátok belső politikájának új irányára. Premisszának nem érdektelen már az sem, hogy beavatott rezolucionisták szerint az egész közgyűlési puccs: a haldokló, de még meg nem halt nemzeti pártnak egyik utolsó kísérlete volt arra, hogy az ujonan uralomra jutott pártoktól a közbizalmat magához vonja.

A nemzeti párt körülbelül ugyanis úgy halt meg itt, mint nálunk a szabadelvű haladók szövetsége. Nyilvánosan, ujsághirdetésekkel elparentálta magát, fölmondta párt-helyiségét, sőt úgy mutatta, hogy a béke érdekében készséggel segít a saját hamvai elföldelésével is. De tulajdonképpen, bár a tartománygyűlésen csöndesen, a közéletben annál makacsabb szívósággal ragaszkodik az élethez. Sőt új gyökeret is ereszt. Főleg Zágrábban, hol a volt nemzeti párt tulsulya elvitázhatafan. A törvényhatósági bizottság még a régi, a Tomasics Miklóské s Zágráb, mint minden kisebb középpont, nemcsak szabályrendeleteket, hanem politikát is csinál.

Innen van, hogy egészen jóhiszemű és értesüléseikben megbízható emberek szerint az egész fiumei dolog a nemzeti párt konyháján főtt. A horvát sajtó egy héttig állandóan a fiumei kérdéssel foglalkozott. Főleg azért, hogy részletes feleletre bírja a magyar lapokat, melyek igen okosan néhány sorban végeztek a zágrábi csinyvel. Az „Obzor” és hat-hét hasonszörű társa szenvedélyesen és szertelenül fujta föl a dolog.

Ma az egész hühóból nincsen azután jóforman semmi. A „Hrvatska” és az „Agramer Tageblatt”, e két egyenes beszédű, derék újság egyetértelműleg konstata, hogy „rosszhiszemű emberek csinytevése az egész, s csak szerencse, hogy azt mondhatjuk rá; vége”.

A Ház Istvánnapján és Kolozsvárott. Justh Gyula, a képviselőház elnöke a következő felhívást tette tegnap: A képviselőház elnökségét az augusztus 18-iki és az augusztus 20-iki ünnepségeken Rakovszky István alelnök fogja képviselni. A Ház elnöksége ez uton felkéri a képviselőket, hogy mindkét ünnepen minél nagyobb számban vegyenek részt. — *A kolozsvári nemzeti színház* választmánya meghívta a képviselőházat a régi színház ünnepélyes bezárása és az új színház megnyitása alkalmából szeptember hó 7-én és 8-án rendezendő ünnepségekre. A meghívást ez uton juttatom a Ház tagjainak tudomására és felkérem a közülök az ünneppen részt venni szándékozókat, hogy ez elhatározásukat sziveskedjenek szeptember hó 2-áig a képviselőház elnöki hivatalában bejelenteni. Az így jelentkezett képviselők fogják alkotni az ünnepélyeken az elnökség egyik tagjának vezetése alatt a képviselőház küldöttségét.

Nem lesznek v. b. t. tanácsosok. A miniszterek tudniillik. Napok előtt híre járt hogy a kabinetnek ama tagjai, a kik eddig még nem valóságos belső titkos tanácsosok, valamint a képviselőház elnöke, e méltóságot a király születésnapján fogják elnyerni. Most félhivatalosan azt jelentik Budapestről, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak, semmiféle belső titkos tanácsosság, vagy más kitüntetés iránt akár a kabinet tagjai, akár mások részére semmiféle előterjesztés nem történt.

Ungheresi e croati.

Ecco dunque la dichiarazione dei delegati croati:

„La risoluzione di Fiume, colla quale si è presa una situazione di fratelli rispetto alla nazione ungherica, nel suo momento più critico, ha dato a tutta la politica nazionale dei croati, dei serbi e dei croati della Croazia, Slavonia e Dalmazia un nuovo indirizzo. E questa delegazione della Dieta croata, distinguendosi in ciò dalle ultime delegazioni della Croazia e della Slavonia — è soltanto la naturale conseguenza dei nuovi tempi e della volontà nazionale fatta più libera.

I delegati dei regni della Dalmazia, Croazia e Slavonia, i quali stanno sulla base della risoluzione di Fiume, come pure quelli che ad essi si sono uniti, rendendo così la delegazione della Dieta croata un solo tutto, riconoscono appieno il diritto della nazione ungherica di lottare per la libertà e l'indipendenza dell'Ungheria, e dichiarano che la nazione croata e serba degli accennati regni, non solo l'accompagnerà e sosterrà della sua simpatia, ma che *combatterà al suo fianco per gli ideali della libertà comune*, „certa, sicura che la sua lotta avrà azione egualmente benefica tanto allo sviluppo nazionale politico, economico e intellettuale e al progresso del Regno d'Ungheria, quanto allo sviluppo e progresso molteplice dei regni affratellati della Croazia, Slavonia e Dalmazia, il che soprattutto contribuirà a che, in pegno di giustizia e di libertà si consolidino le relazioni di unione che durano da ottocento anni”.

Siccome poi coteste relazioni, negli ultimi tempi, non solo si erano tese, ma avevano allontanato dai fratelli ungheresi i capi e i duci indipendenti della nostra nazione — a cagione della erronea politica che si seguiva di qua e di là della Drava; i delegati della Dieta croata constatarono con gioia, che colla vittoria della coalizione ungherica, vera espressione e guida della nazione ungherica, coteste relazioni cordiali, storiche si sono rinsaldate di doppio carissimo vincolo e che condurranno le due nazioni al pieno accordo e alla libertà.

I delegati dei regni di Dalmazia, Croazia e Slavonia, considerando l'abnegazione e la responsabilità assunta dalla coalizione ungherica per questo periodo di transizione, con che si è fatto un grande sacrificio per salvare la millenaria costituzione, apprezzano la solidarietà della nazione ungherica nelle aspirazioni e nell'opera nostra per l'ordinamento delle condizioni della Croazia e della Slavonia e il ristabilimento delle libertà costituzionali in questi regni; opera che la Dieta croata, quale fattore competente si assumerà, e compirà nel tempo più breve. Allorché in Croazia e Slavonia sarà posto in vigore questo più primitivo postulato della vita moderna sociale e civile, allora pure i rappresentanti legali dei regni di

Dalmazia, Croazia e Slavonia. a mezzo dei suoi fattori costituzionali, indicati nella legge fondamentale, avvieranno trattative coi fattori costituzionali della sorella Ungheria, perchè fra noi sieno allontanate anche quelle offese accennate nella risoluzione di Fiume, perchè le nostre relazioni giuridiche sieno sempre più rafforzate.

Allorché l'odierno stato di transizione in Ungheria darà posto alla realizzazione delle aspirazioni nazionali, per ora lasciate a parte, ma non abbandonate, la nazione ungherica potrà contare con piena fiducia sull'aiuto fraterno e sicuro dei suoi fratelli croati e serbi, i quali saranno pronti non solo all'azione pel conseguimento delle conquiste nazionali politiche, comuni prevedute dalla legge, ma pur anco ai sacrifici e alla lotta per la comune libertà.

I delegati dei regni di Dalmazia, Croazia e Slavonia, hanno fiducia che per tale modo maturerà pure la questione della reincorporazione della Dalmazia, la quale nella via stabilita nella legge fondamentale dev'essere unita alla Croazia e alla Slavonia, con che sarebbe riconosciuto e applicato il nostro antico diritto, e nello stesso tempo verrebbe assicurato l'avvenire politico-economico di tutto il complesso dei paesi uniti sotto la corona di Santo Stefano”.

Questa enunciazione fu accolta dal Parlamento ungherico e da tutta la stampa ungherica con unanime approvazione. Tempestosi applausi, in vari casi avvertatisi salutarono la dichiarazione suesposta. E questi applausi, queste approvazioni dimostrano che vi sono difetti che si devono togliere, lacune che devono essere riempite. La via per cui si raggiungerà questo intento è indicata nella dichiarazione suesposta.

Ora importa che noi manteniamo le promesse fatte alla nazione e all'Ungheria. Ed ecco — il testé nominato il governo nazionale, già lavora con sollecitudine e zelo, in modo che ancora nella sessione della Dieta di ottobre si potranno porre le prime fondamenta delle nostre franchigie costituzionali. Poi verranno le altre. E quando avremo fatto ciò, ci occuperemo dell'ulteriore lavoro accennato nella dichiarazione sulla base della risoluzione di Fiume.

Tutto procederà pel suo corso naturale. Soprattutto però è d'uopo che noi ci troviamo al nostro posto, e ci mostriamo maturi alla nostra missione e alla situazione.

Hajórajunk Fiumében.

Tavaly az olasz hajóraj tüntető felvonulást tartott a mi vizeinken, ami a hadügyi kormányt eléggé sértette. A mostani ünnepség, úgy látszik, viszonzás a tavalyi olasz flotta demonstrációra, melynek nagyságát fokozza majd a nemsokára megérkező angol flotta is. A mai nap látogatásokkal telik

el. Gróf Nákó Sándor kormányzó tizenegy órákor vizionozta a „Clotild“-on Montecuccoli tengernagy látogatását. Megérkezésekor kilenc és távozásakor is ugyanannyi üdvözléssel tisztelegtek a hadihajón.

A város előkelősége közül is többen mentek a hadihajók megtekintésére s a tisztek látogatására. Vio Ferenc polgármester a hagyományos szürke nadrágban, gérokkban, piros szegfűs mellél várokozott a kávéházban, hogy mikor kerül rá a sor.

Este tíz órákor gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó nagy estélyt ad a kormányzó palotában. Az estély rendkívül fényesnek ígérkezik, amelyet gróf Nákó az ő ismert pazar vendégszeretettel bizonyára emlékeztetése fog teni. Holnapután, a király születése napján ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tartanak, amelyen gróf Nákó Sándor kormányzóval az élén az összes hatósági személyek, valamint az itt időző hajóraj tisztikara meg fog jelenni. Délután az Erzherzog Karl hajón ünnepi ebéd lesz, 19-én reggel a kormányzó tiszteletére és még egyéb ünnepségek. 20-án elmegy a mi hajórajunk, 25-én pedig megérkezik az angol földközti-tengeri hajóraj egy része Fiuméba.

Az estélyen hangverseny lesz, a következő programmal:

A A fiumei kormányzó palotájában ma este tartandó hangverseny műsora:

1. Kovács Sándor — Schumann: Novelette, Chopin: Ecassaise.
2. Környey Béla — Buttkay: Nagy Aria a „Bolygó görög“-ből.
3. Kazal Biri — Gaunod: Tükör ária a „Faust“-ból.
4. Kovács Sándor — Intermezzo (saját szerzemény) Tield; Rondo.
5. Környey Béla — Stojanovics — Bordal a „Ninon“ c. operából.
Laszky: Dal.
Tarnay: Dal.
6. Kazal Biri — Leoncavallo: Madárdal a „Pagliacci“-ből.
7. Kazal Biri és Környey Béla — Dellinger: Duett a „Don Caesar“ c. operából.

HIREK.

— **A kormányzó neje itthon.** Gróf Nákó Sándorné, a fiumei kormányzó felesége, ma reggel Fiuméba érkezett.

— **Ki csinálta a békét?** A kivonult darabot-kormány egyik tagját is felháborította már az a sok hazudozás, a mivel *Kristó* a napokban a nagy nyilvánosság előtt magának vindikálta a babért a politikai béke nyélbeütéséért. Az egykori miniszter a P. H.-ban most a következőket jelent ki, *Kristó* föllentéseinek leleplezéseül, a béke történetéből:

Hogy a béke a nemzet és korona között létrejött, az *tisztán Fejérváry és Kossuth érdeme*. *Kristóffy*, *Barabás* és *Méray-Horváth* csak az üzeneteket közvetítették Fejérváry és Kossuth között. Az igaz, hogy a béke váratlanul jött és a kabinet ama tagjait, akik a tárgyalásokba nem voltak beavatva, nagyon meglepte. Már minden előkészület meg volt téve a hosszabb idejű abszolutisztikus kormányzatra, sőt a választások ki nem irását indokló manifesztum is ki volt nyomtatva. A kormány az volt a terve, hogy az új választásokat 1907 tavaszán írta volna ki. Lányi nem azért köszönt le, mintha a választások ki nem irásához nem járult volna hozzá, hanem azért, mert a Curia elnöki állására volt kizemelve. Az erre vonatkozó felterjesztése már a király előtt volt. Tény, hogy eleinte *Kristóffy* le akar mondani, de a döntő minisztertanácsban kijelentette, hogy megmarad és vállalja a felelősséget a választások ki nem irásáért.

Ebben a kérdésben különben a minisztertanács határozata egyhangú volt. De nem is lehetett más, mert az akkori viszonyok között a választások kiírása egyszerűen céltalan lett volna.

— **Fiume a külföld előtt.** Sok szó esik arról folyton, hogy Magyarország a külföld előtt mint önálló állam szerepel-e, s hogy egyik-másik nevezetességét nem kebelezik-e be Ausztriába, a külföld értesítettségére, vagy az osztrák informácia révén. Kellemes értesítést kapunk most arról, hogy az Egyesült Államokban hivatalosan is, Magyarországot mint önálló politikai és kereskedelmi államnak tekintik. Ez ugyan természetes is, de mégis megakadunk ma még ezen, mikor lépten-nyomon szembe kerülünk a külföld téves nézeteivel Magyarországról. Az Egyesült-Államok helyes fel fogásáról e kérdésben a *Fiume* városának igaz ismerete tesz tanúságot. Az Amerikában a „Commercial Relations“ kiadásában egy „Commercial Relations of the United States of America“ című könyv jelent meg, melyben Magyarország közjogi helyzetével teljesen tisztában vannak. Ezt bizonyítják a Fiuméről felvett következő megjegyzések. A forgalmi tabellák fejezeténél egyik rész címe a következő:

Fiume.

(From Consular agent I. la Gaardia, Fiume, Hungary, Oktober 28. 1904.)

Alatta a táblázatos kimutatás:

Nationality
Hungarian
Austrian
Stb.

Látható ebből, hogy Fiume forgalmának a könyv külön fejezetet szentel; címében pontosan körülírja, hogy *magyar kikötőről* van szó s alább a különböző nemzetek importja és exportja címén első helyen a Magyarországról és Magyarországra érkező árucikkek statisztikáját közli. A Magyarországról szóló fejezet fölött mindenütt a következő cím található minden oldalon:

Europa—Hungary.

A Hungary felirású fejezet többi részében azután, bárhol foglalkozik is magyar vonatkozású dolgokkal, mindenütt hűen kidomborítja a magyar jellegét. Például a „Steamship Companies and Subsides“ alcím alatt az Adria hajóstársaságot a következőképp írja körül: The Royal Hungarian Sea Navigation Company Adria. (magyar királyi stb.)

— **A kifütyölt tulipán.** A *FiumeiHir* lap tegnapi számában megjelent közleményre vonatkozólag a következő sorok közzétételére kérték fel minket:

Arra a vádra vonatkozólag, hogy f. hó 14-én délután 6—7 óra között a szusáki fürdőben a tulipán-mozgalom ellen „abcug tulipán“ kiállításokkal tüntettem, kijelentem, hogy az egész vád *alaptalan*, amennyiben tu ipánról szó sem volt a fürdőben közöttem és azok közt, kikkel szóba álltam. A vádnak egyebkém nem is tulajdonítok nagy fontosságot s ezért csak a megtett néhány szavam közzétételére kérem a szerkesztőséget. Fiume, 1906. augusztus 17. Tisztelettel *Ninkovics* Milán m. kir. vámsegéd-tiszt.

Erre vonatkozólag *Rotter* Albert magántisztviselő is nyilatkozott ez ügyben, ki szintén állítja, hogy nem volt tüntetés, miután azt hisszük, az egész ügy egy derék magyar ember jóhiszemű, de kissé tulbuzgó félreértéséből származott.

— **Kisért a Gotterhalte.** Remek kilátásunk van arra, hogy a szépen induló fiumei ünnepséget,

a hajórajunk fogadtatását holnap, a király születése napján a Gotterhaltéval fogják elcsufítani. Ez a nóta, mely alig szokott elmaradni a katonai parádékról, minden magyar ember fülelnek keservesen hangzik. Persze, az osztrákok annál jobban szeretik a lelkükből szakant hóhérimuszt. A Gotterhalte Nagyváradon is okozott ünneprontást. A következőket írják ugyanis az esetről:

Nagyváradon fényes katonai ünnepre készülődtek. A honvédhadapródiskola végzett növendékeit augusztus 18-án, a király születése napján avatják tisztekké s ezt az eseményt a kis katonák nagy pompával akarták megünnepelni s a főavatásra már a meghívók is elkészültek. A parádé azonban elmarad. Elmarad pedig a Gotterhalte miatt. Katonai ünnep ugyanis a Gotterhalte nélkül meg nem történhetik, a magyar honvédek se ünnepehetnek katonás diszszal nélküle. Már pedig Nagyváradon, ahol csak nemrég, az urnapi körmeneten fűtülték ki e népszerű himnust s egyre-másra tüntetnek ellene, nem tanácsos a Gotterhalteval parádézni. Ezt belátta a hadapródiskola parancsnoksága is és évégből lemondott a nagyszabású ünnep rendezéséről.

Bennünket aligha fog érni az a kedves esemény, hogy lemondanak a szánalmas hirre vergődött császárnotáról.

— **A magyar-horvát barátság.** Zágrábból táviratozzák, hogy ott az általános soko ünnepélyt szeptember elején tartják meg, amely alkalommal körülbelül tízezer tornász sereglik össze a horvát fővárosba. A magyarbarát rezolucionisták ezen alkalmat lelkes magyarbarát tüntetésekre akarják felhasználni. Az ünnepélyre több magyar képviselőt is meghívtak. Météó válasz lesz ez a magyar-horvát barátsággal való tüntetésre arra az éretlenségre, mit legutóbb ugyancsak Zágrábban rendeztek a Sztarcsevics-Frank-párti Bécsből fizetett albérencek a magyarok és a rezolucionisták ellen.

— **Kivándorlás a rabszolgaságba.** Csak pár napja ismertettük azokat a hajmeresztő visszaéléseket, melyeket a newyorki helyszerezők a tapasztalatlan *magyar kivándorlókkal* üznek. A leányokat eladják rosszhírű házakba, ahová gyanútlanul mennek szobalánynak, szakácsnőnek, a férfiakat pedig távoli államokba szállítják magas munkabérek kilátásba helyezésével s ha a szerencsétlen emberek egyszer ott vannak, valóban úgy bántanak velök, mint a rabszolgákkal. Tavaly a new-yorki illetékes hatóság irtó háborút indított ezek ellen a lelketlen magyar „helyszerezők“ ellen s a legtöbbnek üzletét becsukta, de most újabban ilyen üzelmeknek jöttek ismét a nyomára. Hochstein Vilmos a Clinton Street 5. szám alatt és Schwartz Sámuel az első utca 133. szám alatt elhelyező irodával bíró magyarok most a vádlottak, akik főleg az Nixon Lumpert Company-nak szállítottak magyar munkásokat az alaskai Montgomeribe rabszolgasorra. Egy Lefkovic nevű magyarnak Newyorkban lakó felesége tette az első feljelentést, mert az urától rövid levelet kapott, hogy borzasztó sorsban van s a mikor meg akart szökni, rajt csípték és véresre korbácsolták.

— **Cápa-vicek.** Egyszer fognak Fiumében cápát, akkor se akarja elhinni senki a halászkokról ezt a ritka bravurost. Egész kötetnyi szellemes és kevésbé szellemes ércet faragott ennek folytán most is ez ország minden ujságja Fiume szenzációjáról, persze valamennyi a körül csipkelődve, hogy a fiumei cápát, ósrégi szokása szerint, most *sem fogák meg*, hasztalan mérték föl, boncolták össze, mutogatták napokig s vé-

gezetül darabolták össze a derék állatot. Midőn kollegiális bizalommal felkérjük budapesti laptestvéreinket, hogy az egyszer de bizony csak higyjék már el a fiumei cápa hurokra kerülését, ugyanakkor ideiktatjuk a cápa-vicek közül a legfrissebbet, de — legrosszabbat:

A cápa. Ezt a hirt nem érdemes megírni, mert aligha akad, a ki érdemesnek találná elolvasni. A cápának kötelessége megjelenni Fiumében és a cápát nem köteles elhinni senki, még Fiumében sem, a hol pedig tényleg látják és elfogják. Az idén nagyon későn lépett fel a cápa, s ez azért történt, mert az uborkaszegzon meglehetősen vontatottan vonult be a sajtóba. Sokáig volt országgyűlés és aztán olyan nyári szenzációk egész sorozata, a melyek télen is pompásan megállták volna helyüket. De végre mégis eljött a cápa. És hogy valami újabb legyen a cápa körülményeiben: most egy kis gyermeket találtak benne. Szegény babus! Megette a cápa, csak azért, hogy ne kelljen sablonosan megjelennie a világg piacán. Eddig csak egy-egy kezét látta nyelt a cápa, most már egy egész gyermeket. Mi lesz jövőre? És mi lesz azután? Ki tudja. Tán még embert is ennie kell az emberevő cápának, hogy másoron maradhasson. És ez a derék szörnyeteg tragédiája.

— **Amerikaiak királyunknál.** Francis Dávid, a st.-louis-i világkiállítás egykori elnöke több igazgatóval Berlinbe érkezett, hogy Vilmos császárnak átadja a kiállítási bizottság díszoklevelét, aranyérmét és köszönetét Németország részvételért. A küldöttség Berlinből hasonló célból Bécsbe utazik Ferenc József királyhoz és onnan Rómába.

— **Célzó szemüvegek a hadihajókon.** Párisból táviratozzák: Az állami francia tüzérségi bizottság az orosz-japán háborúban a japánok által elért célszerű sikerek és a gyakorlatokon szerzett tapasztalatok alapján elhatározta, hogy javasolni fogja a francia kormány-nak, hogy a páncélos és sorhajókon célzó szemüvegeket alkalmazzon.

— **A Magyar Színház új tagja.** A Magyar Színház igazgatósága tagjai sorába szerződtette *Papir* Sándor komikust, a pozsonyi színház volt tagját, akit nálunk Fiumében is nagyon kedvezően ismernek sok sikeréről. *Papir* Sándor szerződése szeptember elsején kezdődik.

— **A turini trónkövetelőnk.** Turinból írják, hogy az elmúlt vasárnap kellett volna megválasztani az ideai piac-királynőt. Hárman pályáztak a királynői méltóságra, kik közül az egyik nemcsak szépségével, hanem poetikus hangzású nevével is sok hívet tudott toborozni magának. *Olimpia Porta*-nak hívják a trónkövetelőnek ezt a legszebbjét, a ki mellett a két vetélytársnő, *Bistolfi Mária* és *Melano Golombia* kisebbségben maradtak. A választás azonban még sem ment oly simán, mint a hogy azt *Olimpia Porta* szépsége és az őt támogató tábor erőssége megengedte volna. A pályázati feltételek egyik pontja szerint ugyanis a pályázóknak 18-ik életévét betöltöttnek kell lenni, már pedig *Olimpia Porta* még csak néhány hét múlva lesz jogosult életkoránál fogva a „trónra“ pályázni. *Mascarotti* volt a választás elnöke, de *Olimpia Porta* nem adhatta át a szavazás alapján őt megillető királynői mandátumot, mert az ellentábor óvást emelt a választás ellen, kifogásolván a királynői életkorát. Ekkor új választást kellett kiírni, amely azonban megint csak a bájos *Olimpia Porta* nevének győzelmével végződött. A kisebbségben maradtak még most sem engedik a jusukat és minden áron lehetetlenné akarják tenni a „királynői“ megkoronázását. — Hírlík, hogy *Olimpia* nem akarja nemzetét testvérháborúnak k tenni s ezért lemond trónkövetelési jogáról.

— **Drótnélküli távirás Olaszországban.** Rómából jelentik: Az orosz kormány elfogadta az olasz kormány ajánlatát, hogy ezután az Olaszországba érkező táviratok csak az Antivari-Bári drótnélküli távirással továbbíttassanak.

— **A mindennapi kenyér.** Kenyeret sütni talán mindenki látott és nincs ember, a ki ne tudná, hogy a kenyérsütéshez liszt, burgonya és élesztő kell azonkívül rendszeren nem tesznek egyebet a kenyérbe. Egy párisi pékmester a napokban a következő alkotórészeket sorolja elő, a melyek a kenyérsütés alkalmával használatba kerülnek.

A lisztet oxigén hatásának, tehát a levegőnek teszik ki, hogy fehérebb legyen, majd más lisztfajtákkal keverik. A kenyér héját timsósoldattal kenik be, mi által sok vizet szí magába, egy kis magnéziumkarbonát pedig fehérebbre teszi a kenyeret. A cinkszulfát hatására a kenyér tovább marad frissen. Az ammóniumkarbonát kissé felfújja a kenyeret, majd a sütőkemenczében az elégetett ócska fából a festékek felbomlásából ólomkromát-tal.

A kenyérpasztát emberiség elszörnyed ezen a kémiai laboratóriumba való anyag-tömegén, a mely bekerül az ember szervezetébe.

Elfogott kivándorlási ügynök.

Aradon most rajtakaptak egy Kiss Gábor nevű asztalos-mestert, aki szép lassacskán egy csomó embert akart átszállítani a magyar-szerb határon. Munkát, kenyeret helyeztet kilátásba áldozatainak, míg ő a hiszékeny embereket háborítlanul szipolyozta. Elítélték harmincnap elzárásra és száz korona pénzbírságra.

Budapest a milánói kiállításon.

A székesfőváros tanácsa, mint nekünk jelentik, tegnap elhatározta, hogy a biztosítási összeg keretén belül kiállított tárgyakat újra elkészíteti s a munkálataira szükséges költség első részét már ki is utalványozta. Budapest tudvalevően iparrajziskolai tárgyakat állított ki az első milánói kiállításon s ezek a tárgyak a katasztrófánál mind elpusztultak.

Amerika az iszásokok hazája.

Juniában összegezték az amerikai adóhivatalok statisztikájuk eredményét. A sok érdekes adat között mindenestre legérdekesebbek a sörfogyasztásra vonatkozó adatok. E szerint az elmúlt évben a sörtermelés az Egyesült-Államokban 54.651.647 hordót tett ki, egy-egy hordót 31 és fél gallonjával számítva. Gyártottak tehát 1.721.536.664 gallon sört, ami megfelel 20 ezer millió szkunernek (nagy pohár). Minden amerikai, ha a csesemőket is beszámítjuk, miután az Egyesült-Államoknak 80 millió lakosága van, évenként 260 szkuner, hetenként pedig öt szkuner esik. Minden felnőtt emberre több mint 20 szkuner, tehát vagy 32 rendes pohár sör jut hetenként. Es még mondja valaki, hogy az öreg Gambinus nem Amerikába tette át főhadiszállását ?!

Cirkvenica-Fiume. Hosszas nogatás után végre mégis megemberelte magát legalább egy dologban az Ungarocroata. A Cirkvenicába kiránduló fiumei közönség kedvéért megtett annyit, hogy a jövő vasárnaptól kezdve a fürdőhelyről hazatérő kirándulási hajókat éjjeli 9 óra helyett tizenegyedfél órakor indíttatja vissza.

Jó fül. Fiume sok nevezetessége ma megszorodott egygyel. Egy *fül*lel tudniillik, mely oly nagy, hogy lenyulik a tengerfenék végtelen mélységeibe is s ott meghallja a legtitkosabb hangmozanatokot, miként ezt a ritka képességét önönmaga hirdeti ma reggel nyomtatásban, elmélyedvén a magyar-osztrák flotta fiumei kikötéséről így ni:

Sorban szabadultak ki a vasmacskákat lenyűgöző, óriási láncok és *hallani lehetett*, amint kiszabadulva, utat törnek a tenger sűrű, sós vizében s hirtelen *koppanással belemélyednek az iszapos tengerfenéke*.

E künön fület, mely még a tenger-mélyén, iszapban történő koppanásokat is tisztán meghallja, el lehetne küldeni varítás gyanánt világ csodájára a milánói kiállítás — fiumei pavillonjába.

A reggeli lapok hírei. A nagy malomsztrájk. A budapesti malommánkások harcáról jelentik: Tegnap már az Első budapesti gőzmalom-részvénytársaság pesti malmában is folyt az üzem, ma pedig a Hengermalomban is megkezdik a munkát. A munkások részéről közeledés történt a béke érdekében és valószínű, hogy a béke új alapon néhány napon belül létrejön. — A havasi gyopár áldozata. Sermann Jenő würcburgi főfelügyelő a Werna-völgyben a Brenner közelében havasi gyopár keresése köz-

ben neje szemelattára lezuhant egy szikláról és fején, valamint karján halálosan megsebesült. — **Örült a vonaton.** Horvuth Dániel dr., magyar származásu hamburgi orvos, Bécsbe utazóban hirtelen megörült és leugrott a gyorsvonatról. Életveszélyesen megsebesült. — **A becsületes kutya.** Egy Berlinhez közel levő pataknak a Maybachnak a partján gyerektársaság játszott. Arra vágatott egy nagy bernáthegeyi kutya s a nagy sietségben beletaszította a vízbe egy nyolc esztendősi fiút. A kutya ijedten nézte, hogy mi történt, de csak egy pillanatra, azután beugrott a vízbe és megragadta a fiu ruháját. Mivel a meredeke partra kimászni nem tudott, addig tartotta a fiút, míg egy halász oda nem ért a csónakjával. Mikor partra érték, a kutya lerázta magáról a vizet, vidáman csaholt és elfutott.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A szegedi pályaudvaron tegnap a temesvári gyorsvonat hibás váltoállítás következtében nekiment két javítás alatt álló motoroskoscsinak, amelyeket pozdorjává zuzott. — Két munkás életét veszítette.

— **Léghajósno szerencsétlensége.** Hamburgban Wilson Elvira léghajósno tegnap este a „Meteor“ nevű léghajón, egy klub-ünnepély alkalmából felszállott a levegőbe és egy félórás légi utazás után Ohlstedt-Wohldorfon akar ismét kikötni. A léghajót azonban elkapta a szélvész és a léggömböt elszakította kosarától. A léghajósno életével fizette még vállalkozását, mert lezuhant és kevéssel azután meghalt. — **A Zeysig-pör utójátéka.** Budapestről telefonozzák: Dr. Halmi Elemér ügyvéd, a Zeysig-ügyben Zigány Árpád védője, hivatali hatalommal való visszaélés büntetése, személyes szabadság és házijog megsértésének vétségei miatt, bünvádi feljelentést tett Rudnay Béla volt főkapitány és Bérczi Béla rendőrtanácsos ellen azért, mert az ismeretes Zeysigvizsgálat idején őt előzetes letartóztatásba helyezték és nála házkutatást tartottak. Dr. Bakonyi vizsgálóbíró Halmainak, a vizsgálat elrendelését kérő indítványát most elutasította s ezt a határozatot a vádtanács is helybenhagyta. Az indoklás szerint Rudnay nem folyt be az ügybe, Bérczi pedig Halmait a fölmerült nyomos gyanuok folytán alaposan tekinthette terhelt gyanánt s fenforogtak az előzetes letartóztatás és házkutatás törvényes föltételei is.

x **Dr. Feles-Ele Stomatin** a fogakat néhány napi használat után hó fehérré tisztítja. E magyar gyártmány kapható mindendro geriában és gyógyszerárban.

TÁVIRATOK.

Starcsevicsék a magyar lobogó ellen.

Tüntetés a magyar barátság ellen.

Zágráb, aug. 17. A Starcsevics-pártiak rossz szemmel nézik a nemzeti pártnak a magyar koalícióval való jó viszonyát és ellenszenvüknek holnap, a király születése napján tüntetéssel akarnak kifejezést adni. A demonstrációt a magyar nemzeti lobogó ellen tervezik. A horvát tulzók ezzel dokumentálni akarják a külföld előtt, hogy Horvátországban nem olyan meleg a magyar barátság, amint azt a rezolucionisták mutatják. A tüntetésre titokban folytatják az előkészületeket, de a demonstráció alighanem elmarad, mert a magyar barát hazafias horvát rezolucionisták értesülvén Starcsevicsék készülő csinytevéséről táviratban Zágrábra rendelte a távollevő diákságot. Egyben figyelmeztette az egyetemi ifjúság a Starcsevics pártiakat, hogy ha tüntetni merészelnek a magyar zászló ellen, akkor készek azt testükkel is meg-

védmezni minden inzultus ellen. Nem lehetetlen tehát, hogy a Starcsevics-pártiak az utolsó pillanatban elállanak az aljas csintevéstől.

Bombamerénylet Oroszországban.

Odessa, aug. 17. Az itteni pályaudvaron két anarchista megtámadta a vasuti pénztárost, a kitől 6000 rubelt rabolt el. Az üldöző rendőrökre az anarkisták bombát dobtak. A bomba *őit rendőrt megölt* és hatot súlyosan megsebesített. A merénylő anarkisták közül háromat letartóztattak.

Öngyilkos uriaszony.

Hatvan, aug. 17. Az itteni szállóban öngyilkossá lett uriaszony **Német Benedek** budapesti banktisztviselő nejének írta be magát a vendégkönyvbe. Megállapították, hogy az illető igazi neve **Horvát Karola** s egy karcagi vasuti tisztviselőnek volt a felesége.

Csaplár Benedek halálán van.

Budapest, aug. 17. Csaplár Benedek, a hirneves piarista tudós, a kit a minap orvul megtámadtak, életveszélyes sebesüléssel a kórházban fekszik. Állapota ma *váltságosra fordult.* Az orvosok lemondtak életéről.

Megtámadják Fenyvesy mandátumát.

Marosvásárhely, aug. 17. Szakács Péternek a képviselőválasztásnál kisebbségben maradt pártja petícióval akarja megtámadni a megválasztott **Fenyvesy Soma** mandátumát. A petíciót a napokban nyújtják be a Kuriához.

Vonatösszeütközés.

Kiskőrös, aug. 17. Egy személyvonat hibás váltoállítás következtében össze ütközött egy tehervonattal. A tehervonat mozdonya szétronválódott. Két vasuti alkalmazott *halálosan megsebesült.*

Szerelmes öngyilkos.

Budapest, aug. 17. A vámhivatalban **Toppa Iános** pénzügyi tisztviselő hivatali szobájában agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka reménytelen szerelem.

Si riesumano i vecchi sistemi.

Berlino, 17. — Il corrispondente della „Vossische Zeitung“ da da Pietroburgo che l'amministrazione centrale della stampa ha proibito ai redattori-capo dei giornali d'opposizione di attaccare o permettere che venissero attaccati la Corte ed i funzionari governativi, nonchè di ripetere l'accusa che il governo abbia partecipato direttamente all'organizzazione dei „pogram“. In caso di disobbedienza a tale divieto, vien minacciata la sospensione dei giornali.

Attentato con una bomba in Russia.

Odessa, 17. Alla stazione ferroviaria di qui alcuni anarchici hanno aggredito il cassiere, e rubarono dalla cassa 6 mila rubli. La polizia inseguì i due malfattori, i quali si difesero gettando una bomba in mezzo ai poliziotti.

La bomba uccise 5 poliziotti, 6 ne sono gravemente feriti. Tre degli anarchici vennero arrestati.

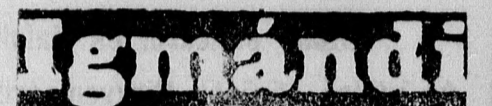
Il mandato di Fenyvesy.

Marosvosarhely, 17. Il partito del candidato Pietro Szakacs, ch'è rimasto in minoranza, vuol presentare un ricorso contro la elezione del candidato eletto Dr. Soma Fenyvesy.

La petizione sará presentata fra giorni alla Curia.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radio-activ

készerű-víz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székszorulásban szenvedőknek. — Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben. Fiumében: **Francesco Jechel** drogeria üzletében

ABBAZIA,

„Nemzetközi Hálókocsi Társaság“

fürdőtelepe egész éven át nyitva.

Iroda: **Stefánia szálloda.**

Sürgöncim: **Kuranstalten Abbazia.**

Egészen új berendezés. A fürdőigazgatóság összes épületei renoválva és a leg-elegánsabban ujonan beütközve. Lift, villamos világítás, meleg- és hidegvizvezeték, tengerifürdők. A fürdőigazgatóság épületei: **Stefánia szálloda, Quarnero szálloda és kávéház, 1-ső 2-ik és 3-ik számú dependance, Amália, Angiolina, Flóra, Laura, Mandria, Slatina villák stb.**

A társaság szállodái a fürdőhely központjában, a híres babéredőben a tengerparton, a legnagyobb, e nemben egyedülálló kényelmet nyújtják. (Angiolina tengerifürdő a Quarnero szálloda mellett, Lajos Victor főherceg meleg tengerifürdő és gyógyfürdő a Stefánia szállóval és a 2-ik számú dependanceval közvetlen összeköttetésben.)

A Quarnero kávéházban, a **Glacier** pavillonban, a Stefánia szálloda télikertjében es nagy éttermében naponta hangverseny. Az elegáns nagyközönség találkozó helye.

A legjobb híru konyha. Saját borpince 25 féle francia pezsgő. Nagy társalgóhelyiségek, olvasóterem, zeneterem, játéktér, télikert, jól szellőztetett magas étterem nagy kiterjedésű saját park, gyönyörű kilátással a fiumei öbölre (Quarnero) és a szigetcsoportha (Veglia, Cherso).

A Stefánia szállodában minden nyelven beszélnek. Tudakozódásra zivés készséggel válaszol. „Nemzetközi Hálókocsi-társaság fürdőtelepeinek igazgatósága.“

Abbazia Stefánia szálloda.

HIRDETÉSEKET

felvesz a „Fiumei Hirlap“ kiadóhivatala.

Kőbányai polgári sör

az „Europa“, „de la Ville“, „Hungaria“ szálloda éttermeiben, a „Magyar vendéglő“, „Cità di Pisino“, „Leon d'oro“, „Trattoria alla Bonavia“ és több más nevesebb vendéglőben és kávéházban kapható.

